

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра суспільних наук

Силабус дисципліни
«Ораторська майстерність психолога»

Обсяг навчальної дисципліни	Загальна кількість годин на дисципліну: 120 годин, 4 кредити ЄКТС
Дні, час, місце проведення навчальної дисципліни	За розкладом занять. Кафедра суспільних наук Одеса, вул. Ольгіївська, 13.
Викладач (-і)	Завідувач кафедри, к. філол. н., доцент Ольга Сікорська Завуч кафедри, к. філол. н. Ольга Шаніна Д. філол. н., доцент Наталія Ареф'єва К.філол. н. Лілія Філюк К.політ.н., доцент Микола Кулачинський К.іст.н., доцент Тетяна Подкупко-Дячкова К.іст.н., доцент Олена Уварова Викладач Світлана Івлєва Викладач Антоніна Крицька
Контактна інформація	Довідки за телефонами: +38 (048) 723-33-55; +38 (048) 712-31-00 E-mail: kafedra_11@ukr.net Консультації: з 14.00 до 16.00 щочетверга, з 10.00 до 14.00 щосуботи

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі здобувачами буде здійснюватися аудиторно (очно).

Під час дистанційного навчання комунікація здійснюється через платформу Microsoft Teams, а також через листування електронною поштою, месенджери Viber (через створені у Viber групи для кожної групи, окремо через старосту групи).

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення дисципліни – історія риторики, становлення та розвиток ораторського мистецтва від найдавніших часів до сьогодення, риторичні закони, теорія красномовства, стратегія та тактика ораторської діяльності.

Мета дисципліни: оволодіння базовими знаннями класичної і сучасної риторики як науки про мисленнєво-мовленнєву діяльність, спрямованої на переконання, на досягнення цілей у процесі мовної комунікації; поглиблення знань з основ формування практичних навиків риторичних промов у різних комуникативних ситуаціях.

Завдання навчальної дисципліни: проаналізувати зразки промов визначних ораторів минулого і сучасності та опанувати технікою виголошення усних промов для засвоєння риторичної термінології; виробити навички уважного і критичного ставлення до свого мовлення і суспільної мовної практики, оволодівши практичними вміннями побудови виголошуваних текстів та їх аналізу; формування мовної особистості; пошук оптимальних методик спілкування, вдосконалення механізмів взаєморозуміння учасників комунікації, формування національно-мовної особистості, комуникативних навичок майбутніх спеціалістів, студіювання особливостей фахової мови.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра суспільних наук

Очікувані результати.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

Знати: теоретичні відомості про життя та ораторську діяльність відомих риторів минулого і сучасності; основні риторичні закони; види та жанри публічних виступів за метою мовлення і сферою застосування, особливості їх творення та виголошення; основні вимоги до усного публічного виступу; вимоги до кожного етапу роботи над промовою; вимоги до оратора та особливості утримання уваги слухачів.

Вміти: продукувати власні публічні виступи різних жанрів та видів (за метою мовлення, за сферою застосування); вести діалоги на визначену тематику; детально аналізувати прослуханий чи прочитаний текст публічного виступу; вести розгорнутий монолог (лекцію, доповідь, повідомлення з фахової проблематики); володіти етикою оратора; добирати мовні засоби залежно від ситуації спілкування та жанру публічного виступу; адаптувати текст відповідно до цільової настанови та рівня підготовленості слухачів; застосовувати техніку мовлення, що містить оптимальну ритміку та доречний темп мовлення; володіти чіткою та ясною артикуляцією звуків, голосовою динамікою та інтенсивністю, мелодикою мовлення, свідомими навичками постановки логічного наголосу; етично вести коректну суперечку; послуговуватися стратегіями та тактиками створювати та читати лекції; виголошувати наукові доповіді та повідомлення; моделювати професійні дії; робити самоаналіз результатів власних дій; керувати аудиторією, послуговуючись вербальними та невербальними прийомами презентації наукової спрямованості.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форми і методи навчання:

Дисципліна буде викладатися у формі практичних занять; організації самостійної роботи здобувача.

Методи навчання

Практичні заняття: діагностування (бесіда, спостереження, тестування, творчі роботи); інформування (демонстрація, консультування, розповідь, групове навчання, підсумковий тестовий контроль); практична робота (виконання тренувальних вправ та завдань); розвиток творчої діяльності (здійснення мовних розвідок); операційний метод (ділові ігри, самокритика, розв'язання комунікативних ситуацій).

Самостійна робота: робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, з електронними інформаційними ресурсами, підготовка до практичних занять.

Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Предмет ораторської майстерності. Визначення ораторської майстерності. Модуси публічного виступу. Ораторське мистецтво і "воля до влади". Загальна характеристика розділів ораторської майстерності.

Тема 2. Інвенція. Поняття про стратегію оратора. Типи підготовки до публічного виступу. Джерела знаходження матеріалу. Топіка. Аргументація й критика. Структура та види аргументації. Поняття про критику та її види. Види аргументів. Моделювання аудиторії.

Тема 3. Диспозиція. Вступ до промови. Головна частина. Способи подання матеріалу. Типові помилки в аргументації та критиці. Завершення промови.

Тема 4. Елокуція. Форми мовленнєвого впливу. Риторичні фігури. Тропи. Тема.

Тема 5. Меморія. Акція. Способи запам'ятовування промови. Інтонування. Техніка дихання і техніка мовлення. Композиційні частини промови.

Тема 6. Образ оратора. Образ аудиторії. Подолання опору аудиторії. Риторичний ідеал. Аналіз публічного виступу.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра суспільних наук

Тема 7. Ефективна мовна комунікація. Слухання як передумова грамотного мовлення: рефлексивне і нереклексивне слухання. Оратор і аудиторія. Класифікація ораторського мовлення. Контакт з аудиторією. Врахування особливостей аудиторії.

Тема 8. Тактика переконання. Основні види переконання. Вплив на підсвідомість. Тактика переконання. Типи співрозмовників. Риторичні методи. Спекулятивні прийоми.

Тема 9. Психологічні принципи впливу на людину під час спілкування:

- принцип контрасту; - принцип взаємного обміну; - принцип соціального доказу; - принцип прихильності; - принцип схожості.

Тема 10. Конфлікт у діловому спілкуванні. Поняття про конфлікт. Типологія конфліктів. Причини виникнення конфліктів. Структура конфлікту. Динаміка конфлікту. Стратегія поведінки в конфліктній ситуації.

Тема 11. Невербальні засоби впливу. Невербальні засоби оратора. Кінетичні особливості невербального спілкування. Жести і пози. Можливість підробити мову рухів. Міміка. Такесика. Візуальний контакт. Проксемічні особливості невербального спілкування.

Тема 12. Зони і території. Особиста територія. Зональні простори та їх практичне використання. Зональні простори у різних націй.

Тема 13. Форма аргументації. Поняття про форму аргументації. Поняття про дедуктивне міркування. Дедуктивна аргументація. Форми дедуктивних міркувань. Поняття про правдоподібне міркування. Правдоподібна аргументація. Форми індуктивних міркувань.

Тема 14. Правила побудови індуктивної аргументації. Форми міркувань за аналогією. Правила побудови аргументації за аналогією. Алгоритм визначення форми аргументації.

Тема 15. Правила та помилки в суперечці. Правило свободи. Правило тягара доведення. Правило релевантності аргументації. Правило завершення суперечки. Типові помилки.

Перелік рекомендованої літератури:

Основна:

1. Білавич Г. Основи риторики і красномовства: навчально-методичний посібник. – Івано-Франківськ, 2020. – 211 с.
2. Кацавець Р.С. Ораторська майстерність: підручник. – Київ: Алерта, 2021. – 250 с.
3. Кацавець Р.С. Психологія у професійному спілкуванні: підручник. – Київ: Алерта, 2025. – 120 с.
4. Квасник О. В., Середа Н. В. Основи ораторської майстерності: навчальний посібник – Харків: НТУ «ХП», 2019. – 304 с.
5. Ковалів Б. Мистецтво слова. – Київ: КНТ, 2023. – 114 с.
6. Плотницька Н. Ораторське мистецтво: навчальний посібник. – Київ: Центр учбової літератури, 2022. – 110 с.
7. Стовпець В.Г., Стовпець О.В., Гловацька С.М. Корпоративна етика та психологія: навчальний посібник – Київ: Олді. – 2021. – 236 с.

Додаткова:

1. Джеймс Борг. Мистецтво говорити. Таємниці ефективного спілкування. – Київ: Фабула, 2019. – 304 с.
2. Загороднова В. Ф. Основи міжкультурної комунікації: навчальний посібник. – Бердянськ: БДПУ, 2018. – 314 с.
3. Шибаніна О. В., Тищенко С. І., Клочан В. П. Міжкультурні комунікації. – Миколаїв: МНАУ, 2021. – 52 с.

Електронні інформаційні ресурси:

1. Український незалежний центр політичних досліджень. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ucipr.org.ua>.
2. Український сайт про PR, маркетинг и рекламу. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.prschik.kiev.ua>.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра суспільних наук

ОЦІНЮВАННЯ

Форми і методи поточного контролю: усний (опитування), тестування, оцінювання виконання практичних вправ, оцінювання комунікативних навичок, розв'язання ситуаційних клінічних завдань, оцінювання активності на занятті та самостійної роботи студентів.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно «5»	Здобувач бере активну участь у занятті; демонструє глибокі знання, дає повні та детальні відповіді на запитання; бере активну участь у обговоренні проблемних ситуацій, користується додатковою навчально-методичною та науковою літературою; вміє сформулювати своє ставлення до певної проблеми; висловлює власні міркування, наводить доцільні приклади; вміє знаходити найбільш адекватні форми розв'язання суперечностей. Тестові завдання виконані в повному обсязі, всі 100% відповідей на запитання є правильними, відповіді на відкриті питання – повні та обґрунтовані. Здобувач вільно вирішує ситуаційні завдання, впевнено демонструє практичні навички за темою заняття та вірно інтерпретує отримані дані, висловлює власну креативну думку з теми завдання, демонструє творче мислення.
Добре «4»	Здобувач бере участь у занятті; добре володіє матеріалом; демонструє необхідні знання, але дає відповіді на запитання з деякими помилками; бере участь у обговоренні проблемних ситуацій, користується основною навчально-методичною та науковою літературою; висловлює власну думку з теми заняття. Тестові завдання виконані в повному обсязі, не менш ніж 70% відповідей на запитання є правильними, відповіді на відкриті питання – загалом правильні, проте наявні деякі помилки у визначеннях. Здобувач вірно вирішує ситуаційні завдання, але допускає незначні неточності та демонструє більш стандартизовані практичні навички за темою заняття при вірній інтерпретації отриманих даних, висловлює власну думку з теми завдання, демонструє критичне мислення.
Задовільно «3»	Здобувач іноді бере участь у занятті; частково виступає і задає питання; допускає помилки під час відповідей на запитання; показує пасивну роботу на семінарських заняттях; показує фрагментарні знання понятійного апарату і літературних джерел. Тестування виконано в повному обсязі, не менш ніж 50% відповідей є правильними, відповіді на відкриті питання - не логічні, з явними суттєвими помилками у визначеннях. Здобувач не достатньо володіє матеріалом для вирішення ситуаційних завдань, невпевнено демонструє практичні навички за темою заняття та інтерпретує отримані дані з суттєвими помилками, не висловлює свою думку з теми ситуаційного завдання.
Незадовільно «2»	Здобувач не бере участь у занятті, є лише спостерігачем; ніколи не виступає і не задає питання, незацікавлений у вивченні матеріалу; дає неправильні відповіді на запитання, показує незадовільне знання понятійного апарату і літературних джерел. Тестування не виконано. Ситуаційне завдання не виконано.

Форми і методи підсумкового контролю: залік.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра суспільних наук

Залік, виставляється здобувачу, який виконав усі завдання робочої програми навчальної дисципліни, приймав активну участь у практичних заняттях, виконав індивідуальне завдання та має середню поточну оцінку не менше ніж 3,0 і не має академічної заборгованості.

САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Самостійна робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, з електронними інформаційними ресурсами, підготовка до практичних занять. Самостійна робота здобувача, яка передбачена в програмі, контролюється і оцінюється при поточному контролі.

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:

- Пропуски занять з неповажних причин відпрацьовуються за розкладом черговому викладачу.
- Пропуски з поважних причин відпрацьовуються за індивідуальним графіком з дозволу деканату.

Політика щодо академічної доброчесності:

Обов'язковим є дотримання академічної доброчесності здобувачами, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Неприйнятними у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є:

- використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки під час здійснення будь-якої форми контролю результатів навчання або переваг у науковій роботі;
- використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалок, конспектів, мікро-наушників, телефонів, смартфонів, планшетів тощо);
- проходження процедур контролю результатів навчання підставними особами.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- зниження результатів оцінювання індивідуального опитування, виконання тестових завдань, оцінки за розв'язання ситуаційних завдань, виконання індивідуального завдання, заліку тощо;
- повторне проходження оцінювання (тестових завдань, ситуаційних завдань, індивідуального завдання, заліку тощо);
- призначення додаткових контрольних заходів (додаткові ситуаційні завдання, індивідуальні завдання, тести тощо);
- проведення додаткової перевірки інших робіт авторства порушника.

Політика щодо відвідування та запізень:

Стан здоров'я: здобувачі хворі на гострі інфекційні захворювання, у тому числі на респіраторні хвороби, до заняття не допускаються. Запізнення на заняття – не припустимі. Здобувач, який спізнився на заняття, може бути на ньому присутній, але якщо в журналі викладач поставив «нб», він повинен його відпрацювати у загальному порядку.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра суспільних наук

Використання мобільних пристроїв:

Використання будь-яких мобільних пристроїв заборонено. При порушенні даного пункту здобувач має покинути заняття та в журналі викладач ставить «нб», яку він повинен відпрацювати у загальному порядку.

Мобільні пристрої можуть бути застосовані здобувачами з дозволу викладача, якщо вони потрібні для виконання завдання.

Поведінка в аудиторії:

Поведінка здобувачів та викладачів в аудиторіях має бути робочою та спокійною, суворо відповідати правилам, встановленим Положенням про академічну доброчесність та етику академічних взаємин в Одеському національному медичному університеті, у відповідності до Кодексу академічної етики та взаємин університетської спільноти Одеського національного медичного університету, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній та освітній роботі здобувачів вищої освіти, науковців та викладачів Одеського національного медичного університету.